

TRACTATUS DE BAPTISMO.

Baptisma et Baptismos sunt voces Græcæ idem significantes ac immersio et lavatio : unde per metaphoram Christus dixit, Luc. XII, 50 : *Baptismo habeo baptizari*, prænuntians afflictiones et dolores in quibus quasi immergendus erat.

Baptismus, prout est sacramentum, variis donatur nominibus ; dicitur enim *lavacrum*, quia peccata abstergit ; *regeneratio*, quia novam impertitur vitam ; *illuminatio*, quia infundit lucem ; *sepultura*, quia baptizandi olim immergebantur in aquam sicut sepultus fuerat Christus in tumulo ; *sacramentum fidei*, quia illius susceptione homo inter fideles adscribitur, et fidem profitetur, per se si sit adultus, vel per susceptores si sit infans.

Baptismus recte definiri potest : *Sacramentum novæ Legis, quo homines spiritualiter regenerantur per abluitionem aquæ, cum expressa sanctissimæ Trinitatis invocatione.* Accuratam esse hanc definitionem constabit in decursu præsentis Tractatus, quem in septem capita dividemus. Primum erit de Baptismi existentia et necessitate ; secundum, de ejus materia ; tertium, de ejus forma ; quartum, de ejus ministro ; quintum, de illius effectibus ; sextum, de ejus subjecto ; septimum, de solemnibus Baptismi ceremoniis.

CAPUT PRIMUM.

DE SACRAMENTI BAPTISMI EXISTENTIA ET NECESSITATE.

ARTICULUS PRIMUS.

DE SACRAMENTI BAPTISMI EXISTENTIA.

Quod Baptismus verum sit novæ Legis sacramentum, clare definitum fuit in Decreto ad Armenos et in conc.

Trident., sess. 7, can. 1, et nullus inficiatur Christianus. Nulla igitur est causa cur in hac veritate probanda tempus incassum teramus.

Duo tamen hic quæri solent, videlicet, 1° quandonam Baptismus fuerit institutus, et 2° an Baptismus Christi a Baptismate Joannis differat. *Ad primum respondetur* verisimile esse Christum instituisse Baptismi sacramentum quando ipse baptizari voluit in Jordane ; sed nihil est neque in Scriptura, neque in traditione, neque in definitionibus Ecclesiæ, ex quo tempus institutionis hujus sacramenti clare innotescat. Quidam volunt illud fuisse institutum quando Christus, post resurrectionem suam, dixit Apostolis : *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti*, Matthæi XXVIII, 19.

Probabilius saltem videtur illud fuisse institutum ante passionem Christi, cum de Christo, postquam docuerat Nicodemum quomodo oporteat hominem ex aqua et Spiritu sancto regenerandum esse, dicatur apud Joan. III, 22 : *Post hæc venit Jesus et discipuli ejus in terram Judæam, et illic demorabatur cum eis, et baptizabat.* Sive autem Christus saltem aliquos per se baptizaverit, ut multi volunt, sive per discipulos tantum, improbable est Baptismum de quo hic agitur a Baptismo quem instituit velut sacramentum differre. Ergo.

Ad secundum, novatores, contendentes sacramenta gratiam non producere, nisi quatenus fidem excitant, arbitrantur Baptismum Christi a Baptismo Joannis non differre ; sed contrarium est de fide, ut pote definitum in conc. Trid., sess. 7, de Baptismo, can. 1 : « Si quis dixerit » Baptismum Joannis habuisse eandem vim cum Baptismo » Christi ; anathema sit. » Eadem veritas constat ex Scriptura, SS. Patribus et ratione. 1° *Ex Scriptura* : Joannes enim ipse dicit, Luc. III, 16 : *Ego quidem aqua baptizo vos : veniet autem fortior me... ipse vos baptizabit Spiritu sancto et igni.* Joannes igitur baptizabat in aqua ad pœnitentiam, ut legitur apud Matth. III, 11, et Christus baptizat in Spiritu sancto et igni, id est, Baptisma ejus gratiam sanc-

tificantem et charitatem confert. 2° S. Aug., in Enchir., cap. 49, sic ait : « Hujus enim Baptismus (Christi) est » non in aqua tantum, sicut fuit Joannis, verum etiam » in Spiritu sancto. » 3° B. Paulus jussit ut ii qui baptizati fuerant in Joannis Baptismate, in nomine Domini Jesu baptizarentur, Act. xix. Ergo.

Communis Patrum et theologorum sententia est Baptismum Joannis nullam habuisse efficaciam ex opere operato, sed ex opere operantis : quia tamen nonnulli vim aliquam ei tribuisse videntur quoad delenda peccata, conc. Trid. eos non damnavit, sed tantum definiit illum eandem vim non habuisse ac Baptismus Christi.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE NECESSITATE BAPTISMI.

Notandum 1° duplici modo Baptismum dici posse ad salutem necessarium, scilicet necessitate medii et necessitate præcepti. Illud autem necessarium est ad salutem *necessitate medii*, sine quo etiam inculpabiliter omisso salus obtineri non potest; illud vero dicitur necessarium *necessitate præcepti*, sine quo inculpabiliter omisso salus obtineri posset.

Notandum 2° triplicem distingui Baptismum, videlicet fluminis, flaminis et sanguinis. Baptismus *fluminis*, sic dictus a materia ejus, quæ est aqua naturalis, ille est cujus definitionem attulimus et de quo præcipue tractamus. Baptismus *flaminis* est ardens desiderium suscipiendi Baptismum aquæ seu fluminis; et Baptismus *sanguinis* est martyrium ab homine non baptizato pro Christo perpassum. Nihilominus *unum* est *Baptisma*, sicut *una fides*, ut ait Apostolus, Eph. iv, 5, et ut cantat Ecclesia in Symbolo Constantinopolitano; quia Baptismus flaminis et Baptismus sanguinis non sunt sacramenta, sed modi verum Baptisma supplendi.

Nunc separatim agendum est 1° de necessitate sacramenti Baptismi, et 2° de modis illud supplendi.

§ I. — De necessitate sacramenti Baptismi.

Necessitatem hujus sacramenti negarunt 1° Quintiliani et Caiani, quos commemorat Tertull., lib. de Bapt., cap. 1; 2° Manichæi, qui, tenentes aquam a malo principio fuisse creatam, rejicere debebant Baptismum in aqua; 3° Pelagiani, qui existentiam peccati originalis negantes, necessitatem Baptismi ad salutem admittere non poterant; eam tantum admittebant ad ingressum regni celorum, ut in initio Tractatus *de Gratia* monuimus. 4° Wiclefus, Zuinglius et Bucerus infantes prædestinatos Baptismo indigere negabant. 5° Calvinus asserit, lib. 4 Inst., cap., 15, n. 22, Baptismum necessarium esse ex præcepto, non vero ex necessitate medii respectu infantium ex Christianis ortorum, qui in fœdere inter Deum et parentes eorum inito comprehenduntur. 6° Sociniani omnem necessitatem Baptismi pro iis qui in Christianismo nascuntur et educantur sustulerunt. 7° Quidam theologi catholici, miseratione erga infantes sine Baptismo decedentes commoti, docuerunt eos fide et precibus parentum aliorumve piorum fidelium salvari posse. Ita Durandus, S. Bonaventura, Gersonius, etc. Cajetanus docuit Baptismum ex institutione sua necessarium non esse parvulis, quando ipsis administrari non potest.

Constat apud catholicos Baptismum in re non esse absolute necessarium ad salutem : ostendemus enim infra contritionem perfectam in adultis, et martyrium, tum in adultis, tum in infantibus, Baptismum supplere quoad justificationem et pœnarum peccatis debitaram remissionem.

PROPOSITIO.

Baptismus omnibus necessarius est ad salutem necessitate medii, in re pro infantibus, extra martyrium, et in re vel in voto pro adultis.

Prob. Illa propositio admittenda est quæ est de fide, probatur Scriptura sacrâ, traditione et ratione : atqui talis est propositio nostra.

1° *Est de fide.* Ut talis quippe semper credita est et sic definita fuit in concilio Tridentino, sess. 7, de Bapt., canone 5 : « Si quis dixerit Baptismum liberum esse, hoc est, » non necessarium ad salutem ; anathema sit. » Ergo 1°.

2° *Prob. Scriptura sacra.* Joan. III, 5 : *Nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Hæc sententia Christi adeo generalis est, ut generalior exprimi non potuisset : ergo Christus exprimit conditionem sine qua regnum Dei obtineri non potest : porro talis conditio necessitatem medii indicat : ergo 2°.

3° *Traditione.* Unanimes enim sunt Patres circa necessitatem Baptismi, etiam pro parvulis recenter natis. Tertull., de Bapt., cap. 12 : « Cum vero præscribitur nemini » sine Baptismo competere salutem, ex illa maxime pronuntiatione Domini, qui ait : *Nisi renatus ex aqua quis » erit, etc. »*

S. Cypr., Epist. 59 : « Si a Baptismo atque a gratia Dei » nemo prohibetur, quanto magis prohiberi non debet infans, qui recens natus nihil peccavit, nisi quod secundum » Adam carnaliter natus, contagium mortis antiquæ prima » nativitate contraxit ! »

S. Aug., de peccatorum Meritis et Remissione, l. 3, cap. 12 : « Nec parvuli de quibuslibet sanctis justisque » procreati, originalis peccati reatu absolvuntur, nisi in » Christo fuerint baptizati, pro quibus tanto impensius » loqui debemus, quanto pro se ipsi minus possunt. » Quid expressius contra novatores desiderari potest ? Ergo 3°.

4° *Ratione.* Mos semper existit, non solum in Ecclesia Latina, sed in cunctis Ecclesiis Orientalibus, ipsos parvulos ex fidelibus natos baptizandi, cum persuasione Baptismum ipsis necessarium esse : atqui manifestum est novatorum et incredulorum argutias contra talem praxim talemque persuasionem prævalere non posse : ergo 4°, etc. Ergo.

Diximus in titulo propositionis, *in re*, pro infantibus qui voti et præcepti sunt incapaces ; *extra martyrium*, ut patebit ex dicendis ; *in re vel in voto*, pro adultis qui, ex

mox probandis, per contritionem perfectam aut martyrium, cum voto seu desiderio suscipiendi sacramentum, justificari possunt.

COROLLARIUM.

Sequitur Baptismum necessarium esse adultis necessitate præcepti ; nam 1° necessarius est ad salutem necessitate medii : sed adulti tenentur sub gravi peccato media ad salutem necessaria assumere. 2° Apostoli tenebantur eorumque successores tenentur baptizare, ex mandato Christi dicentis : *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos. Prædicate Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit.* At præceptum baptizandi supponit præceptum baptismum suscipiendi : ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Sequentia Christi verba, Joan. vi, 54 : *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis,* non probant Eucharistiam necessariam esse necessitate medii : ergo nec ista verba : *Nisi quis renatus fuerit, etc.,* probant necessitatem Baptismi.

R. Nego conseq. et paritatem. Nam 1° Baptismus est sacramentum regenerationis : est igitur necessarius iis omnibus qui regeneratione indigent, id est, cunctis hominibus qui in Adamo mortui sunt ; Eucharistia vero est sacramentum refectionis, et ideo iis tantum necessaria qui refectionis sunt capaces. 2° Priora verba, in secunda persona enuntiata, præceptum indicant ; posteriora in tertia sunt persona, et conditionem absolutam exprimunt. 3° Constans et universalis traditio verba Eucharistiam respicientia de præcepto intellexit, et verba ad Baptismum attinentia de necessitate medii. Ergo.

Obj. 2°. Ex B. Paulo, Rom. iv, Gal. iii, filii fidelium semen sunt Abraham : porro ex Gen. xvii, 7, Deus promisit Abraham se futurum esse Deum ipsius et seminis ejus : ergo illi filii Baptismo non indigent ut sint sancti. Ita Calvinus.

R. Nego maj. In textibus enim citatis Abraham pater credentium vocatur, quia per fidem in promissiones Dei justificatus fuit, et omnes qui credituri sunt, sive ex ipso secundum carnem descendant, sive non, semen ejus, id est filii ejus dicuntur, atque promissionum ipsi factarum participes: Calvino igitur probandum foret filios fidelium fidem sine Baptismo habere, et promissionum Abraham factarum participes esse: porro illud minime probat, nec probare potest: ergo.

Inst. B. Paulus, I Cor. VII, 14, dicit de filiis fidelium: Nunc autem sancti sunt. Ergo.

R. Nego conseq. Nam 1° sanctitas de qua hic agitur non videtur intelligenda de remissione peccatorum per infusionem gratiæ, sed de quadam munditiæ: suadet quippe Paulus ut conjux fidelis cum infideli habitare consentienti maneat eumque sanctificare conetur: *alioquin filii vestri, inquit, immundi essent*, si nempe discederet, id est, aliqua infamiæ nota ipsis inhæreret; *nunc autem sunt sancti*, videlicet, cum simul habitare pergatis, a tali infamia sunt immunes et puri: eo sensu accipi posse vocem *sancti* asserit Estius in hunc locum et plerique theologi. 2° Dici possunt sancti, quia per conjugem fidelem ad sanctificationem mediante Baptismo suscipiendam præparantur: sic etiam Estius et omnes alii interpretes ac theologi. Ergo.

Obj. 3°. Sola fides parentum sufficiebat ante Christum ad remittendum peccatum originale, saltem quando remedium circumcisionis adhiberi non poterat: ergo etiam nunc sufficere debet, ubi Baptismus est impossibilis.

R. 1°. Nego ant. Juxta communiorem enim sententiam, fides parentum peccatum originale non remittebat in parvulis, nisi aliquo exteriori signo exprimeretur. Ergo.

R. 2°. Nego conseq. In his quippe quæ a libera Dei voluntate pendent, argumenta *a pari* non valent. Ergo.

Inst. 1°. Dici non potest salutem nunc difficiliorem esse parvulis, quam ante Christum: at si fides sola, ubi Baptismus est impossibilis, non sufficiat, dicendum est, etc. Ergo.

R. Nego min. Nam 1° signum externum quo fides exprimenda erat, forte non facilius erat quam nunc Baptismus; 2° multo plures parentes verum Deum cognoscunt, fidem habent, Baptismi ritum et necessitatem norunt, ac de salute æterna infantium suorum solliciti sunt. Ergo.

Inst. 2°. Saltem admittendum erit salutem pro multis parvulis impossibilem esse: atqui hoc repugnat: ergo.

R. 1°. Eadem impossibilitas in adversariorum systemate pariter existeret; nempe respectu omnium parvulorum ex parentibus fidem non habentibus nascentium: ergo hæc difficultas theologis nobis adversantibus solvenda est.

R. 2°. Hanc objectionem jam perpendimus et solvimus in Tractatu *de Gratia*; conferantur quæ dicta sunt sub hoc titulo: *An ipsis parvulis dentur gratiæ sufficientes.* Caterum, fatemur justissima esse Dei judicia, sed occulta nosque sæpe latentia.

Quæritur quo tempore Baptismus fuerit necessarius ad salutem.

R. Cæpit valere a tempore institutionis, et obligare a die promulgationis Legis novæ, *ut explicabimus in Tractatu de Legibus*, cap. 3, § 4.

§ II. — De modis supplendi Baptismum.

Duo numerantur modi quibus dicitur Baptismo suppleri posse quoad principales effectus, qui sunt peccatorum remissio et gratiæ infusio, videlicet contritio perfecta et martyrium. Contritio perfecta est animi dolor de peccatis commissis, amore Dei summe boni propter se dilecti innixus: ei opponitur contritio imperfecta, quæ alio motivo supernaturali a charitate perfecta diverso innititur. Martyrium est mors in odium Christi aut alicujus virtutis Christianæ inflata et constanter tolerata.

Nullum est fundamentum quo affirmari possit contritionem imperfectam hominem justificare, ac proinde Baptismum supplere posse. Nonnulli catholici negant martyrium etiam proprie dictum hanc habere virtutem, et dicunt innocentes ab Herode occisos ideo cultu publico hono-

rari, quia vi remedii contra peccatum originale existentis justificati fuerant. Doctrinam catholicam per duas sequentes astruimus propositiones.

PROPOSITIO PRIMA.

Contritio perfecta cum voto sacramentum suscipiendi, hominem non baptizatum justificat, ac proinde Baptismum sub hoc respectu supplet.

Prob. Probatur in Tractatu de Pœnitentia ex Scriptura sacra, concilio Tridentino, auctoritate summorum Pontificum et ratione, contritionem perfectam, votum sacramenti saltem implicite continentem, hominem semper Deo reconciliare, priusquam sacramentum Pœnitentiæ actu suscipiatur : at iisdem argumentis evidenter probatur hominem non baptizatum per contritionem perfectam, votum suscipiendi sacramentum Baptismi continentem, semper justificari. Unde.

1° Conc. Trid., sess. 6, cap. 4, agens de justificatione impii, quæ est « translatio ab eo statu in quo homo nascitur filius primi Adæ, in statum gratiæ et adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Jesum Christum Salvatorem nostrum. Quæ quidem translatio, post Evangelium promulgatum, sine lavacro regenerationis aut ejus voto fieri non potest. »

2° S. Ambros. Missam offerri voluit pro Valentiniano, quem adhuc catechumenum mors inopinata rapuerat, æstimans, ut ipse palam dixit in Oratione funebri de obitu ejusdem principis, eum charitate et desiderio Baptismi justificatum fuisse. S. Aug., de Bapt., l. 4, cap. 22, sic habet : « Quod etiam atque etiam considerans invenio non tantum passionem pro nomine Christi in quod ex Baptismo deerat supplere posse, sed etiam fidem conversionemque cordis, si forte ad celebrandum mysterium Baptismi in angustiis temporum succurri non possit. Ergo.

PROPOSITIO SECUNDA.

Martyrium in adultis supplet Baptismum quoad justificationem.

Prob. Scriptura sacra et Patrum testimoniis.

1° Scriptura sacra. Matth. x, 32 : *Omnis qui confitebitur me coram hominibus, confitebor et ego eum coram Patre meo qui in cœlis est ; et ꝛ. 39 ejusdem capitis : Qui perderit animam suam propter me, inveniet eam.* Certe martyres Christum coram hominibus confitentur et vitam pro illo perdunt. Ergo.

2° Patrum testimoniis. Auctor libri de Singularitate clericorum, inter opera S. Cypr. « Martyrium appellatur » tam corona quam Baptisma, quia baptizat pariter et » coronat. »

S. Ambros., in Oratione funebri Valentiniani : « Quod » si martyres suo abluantur sanguine, et hunc sua pietas abluit et voluntas. »

S. Aug., de Civitate Dei, l. 13, cap. 7 : Quicumque, » etiam non percepto regenerationis lavacro, pro Christi » confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda » peccata, quantum si abluerentur sacro fonte Baptismatis. » Ergo 2°. Ergo.

Notandum eos tantum proprie dici martyres qui ultro propter Christum aut propter aliquam virtutem Christianam, mortem subeunt : sic Patres et auctores ecclesiastici semper exhibuerunt martyrium. Hinc 1° qui multa patiuntur tormenta sunt confessores, sed non martyres, nisi moriantur ; ita saltem communius, contra plures, inter quos S. Ligorius. 2° Qui ob veritates speculativas, ob virtutes philosophicas vel pure humanas, quantumvis præclaras, moriuntur, non sunt martyres, et nihil a Christo exspectare possunt. 3° Qui ad opem proximo periclitandi ferendam, sive in ordine naturali, sive in ordine supernaturali, morte cadunt, actum perfectæ charitatis exercere, et eo titulo salutem obtineri possunt ; verum, juxta communiorem sententiam, proprie non sunt martyres, quanquam multi contrarium affirmant. 4° Qui mortem

ob aliquam virtutem Christianam fortiter oppeterent, et tamen de aliquo peccato admissio sincere non dolerent, nomen martyrum, non vero martyrii effectum haberent. 5° Qui contra inimicos Christi dimicarent et in pugna occumberent, meritum bonæ actionis habere possent, sed stricte martyres non essent.

Queritur an martyrium justificationem operetur ex opere operato.

R. 1°. Pœnam peccato debitam ex opere operato remittere debet, Christo ita volente: nam fides Ecclesiæ est pro martyribus nunquam orandum esse, sed ipsos invocandos, juxta hæc Innocentii III verba, in Decretal. l. 3, tit. 41, cap. 6: *Injuriam facit martyri, qui orat pro martyre*: at nisi pœna ex opere operato remitteretur, pro martyre orare liceret, quia ipsum penitus liberatum esse nunquam constaret: ergo.

R. 2°. Plures theologi contendunt martyrium gratiam sanctificantem non producere nisi ex opere operantis, ac proinde charitatem perfectam supponere velut conditionem necessariam, hisque præcipue nituntur momentis: 1° sequentibus verbis B. Pauli, Cor. XIII, 3: *Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil sum.* 2° Sic etiam habet S. Th., 2 2, q. 124, art. 2, ad 2: *Quod autem sit meritorium (martyrium), hoc habet ex charitate, sicut et quilibet virtutis actus; et ideo sine charitate non valet.* 3° Affirmari non potest martyrium ex opere operato justificationem producere, nisi id ex Scriptura sacra vel traditione constet: atqui nulla exhibetur ratio ex Scriptura vel ex traditione desumpta, qua affirmari possit, etc. 4° Præceptum charitatis perfectæ obligat saltem in articulo mortis: ergo martyres obeundo actum hujus virtutis elicere tenentur. 5° Quicumque pro Christo moriuntur, eo ipso illum perfecte diligunt, juxta hæc ipsius verba, Joan. xv, 13: *Majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Ergo.

Alii vero communius docent martyrium ex opere operato justificare, ob sequentes præsertim rationes: 1° quia Chris-

tus salutem promittit iis qui animam, id est vitam, propter ipsum perdidissent, nec charitatem perfectam requirit; 2° quia sancti Patres parem aut majorem vim tribuunt martyrio quam Baptismo; 3° quia Ecclesia omnes martyres inter sanctos annumerat eosque invocat: attamen, nisi martyrium ex opere operato, sicut Baptismus, justificationem produceret, nequiquam constaret omnes martyres esse sanctos; 4° Baptismus flaminis et Baptismus sanguinis inter se differunt, juxta universalem sententiam et Ecclesiæ praxim, quæ orat pro iis qui cum solo Baptismatis voto defuncti sunt, nunquam vero pro martyribus: porro si martyrium gratiam non producat nisi vi charitatis perfectæ, nullum erit discrimen inter Baptismum flaminis et Baptismum sanguinis: ergo.

Juxta posteriorem hanc sententiam, quæ probabilior nobis videtur, qui martyrium ex metu gehennæ, ex desiderio vitæ æternæ seu ex amore spei subiret, justificaretur, sicut in sacramento Baptismatis vel Pœnitentiæ, sicque præceptum perfectæ charitatis in articulo mortis implet. Quoad hæc verba, *majorem hac*, etc., eo sensu intelligenda sunt, quod nemo majorem dilectionis in se existentis probationem dare possit, quam pro illa testificanda moriendo.

PROPOSITIO TERTIA.

Infantes nondum baptizati, in odium Christi necati, vere sunt martyres et sancti.

Prob. Scriptura sacra, traditione, praxi Ecclesiæ et ratione.

1° *Scriptura sacra*; his nempe Christi verbis: *Qui perdidit animam suam propter me, inveniet eam*; hæc enim verba, cum sint generalia, tam infantes quam adultos respicere debent. Ergo 1°.

2° *Traditione.* Sancti Patres unanimi voce docent Baptismum parvulis esse necessarium, et similiter universalibus verbis utendo, testantur Baptismum aquæ per Baptismum sanguinis suppleri posse: parvulos non excipiunt. Ergo 2°.

3° *Praxi Ecclesiae*. Ecclesia a primis saeculis veneratur ut martyres infantes ab Herode in odium Christi occisos : atqui saltem plures ex illis a peccato originali non fuerant ante mortem liberati, nempe qui ex Judæis non descendebant, et etiam ex Judæis descendentes, qui octavum diem nondum attigerant, si circumcisio, in remedium peccati originalis, uti plures docent, instituta fuerit. Ergo 3°.

4° *Ratione*. Repugnare videtur Christi clementiam minus extendi quam impii crudelitatem; saltem bonitati Dei multo magis congruum est ut terrenas hujusmodi victimas cororet, quam derelinquat. *An forte minor Christi pietas, quam Herodis impietas?* inquit S. Bernardus, Serm. in Nat. SS. Innoc. Ergo, etc.

Quamvis tertia hæc propositio generaliter doceatur, non tamen est de fide, neque quoad infantes ab Herode occisos, quia dici posset cum quibusdam, eos solos fuisse sanctos qui fuerant circumcisi, vel quibus remedium contra peccatum originale fuerat applicatum; neque quoad alios infantes in odium Christi decursu temporum occidendos, quia nullibi clare ostenditur divinam in ipsorum gratiam existere promissionem.

Dices contra tres propositiones : *Nisi quis renatus fuerit*, etc.; hæc verba nullam patiuntur exceptionem, *ut supra ostendimus* : ergo Baptismus suppleri non potest.

R. Nego conseq. Media enim quibus Baptismus aquæ suppleri posse diximus, cum istius necessitate minime pugnant, siquidem non justificant, saltem adultos, nisi quatenus votum suscipiendi Baptismum continent : totam igitur efficaciam suam aliquo sensu sumunt ex Baptismo. Ergo.

SCHOLIUM.

Advertendum est nos dixisse Baptismum in casu necessitatis suppleri posse quoad justificationem et poenæ peccati remissionem ; nunquam vero suppleri potest quoad characterem et jus alia suscipiendi sacramenta. Unde 1° qui per charitatem perfectam justificatus est, tenetur quamprimum, sublata necessitate, Baptismum realiter suscipere.

2° Aliud sacramentum, præter Eucharistiam, valide suscipere non posset, nec quidem licite Eucharistia ipsi porrigeretur, quia Baptismus realiter susceptus janua est cæterorum sacramentorum, et per illum duntaxat ad corpus Ecclesiæ pertinere possumus. 3° Martyrium mox passurus, Baptismum suscipere teneretur si posset. 4° Qui per miraculum ante nativitatem justificaretur, ut Joannes Baptista et B. Maria, nihilominus baptizandus esset. Ad sumum Baptismum tamen non tenebatur Christus ut fieret membrum Ecclesiæ, cum sit illius caput et dominus.

CAPUT SECUNDUM.

DE MATERIA BAPTISMI.

Dicemus in duplici articulo 1° de materia remota Baptismi, 2° de materia proxima.

ARTICULUS PRIMUS.

DE MATERIA REMOTA BAPTISMI.

Materia remota est elementum quod adhibendum est ad conficiendum sacramentum.

Lutherus, in colloquiis symposiacis, cap. 17, dubitabat an, deficiente aqua, Baptismus in vino collatus valeret. Theodorus *de Bèze* sine hæsitatione affirmavit Baptismum in quovis liquore administratum, urgente necessitate, validum esse. Calvinus asserebat verba Christi : *Nisi quis renatus fuerit ex aqua*, etc., non intelligenda esse de aqua naturali, sed metaphorice de tribulatione cordis.

PROPOSITIO.

Aqua naturalis est materia Baptismi remota et necessaria.

Prob. Illa propositio est de fide, et probatur Scriptura, et praxi Ecclesiæ.

1° *Est de fide*, ut pote definita in conc. Trid., sess. 7, can. 2, de Bapt. « Si quis dixerit aquam veram et natura-